

Viktor

Každý den někoho potkáš, někoho, kdo tě obdaruje úsměvem, dobrým slovem nebo moudrou službou. Každý den potkáš někoho, koho i ty můžeš obdarovat. Je dobré pamatovat si takové chvíle. Je dobré vzpomenout si na ně třeba v okamžiku, kdy něco ztrácíš.

Moje první setkání s Viktorem asi před deseti lety je nezapomenutelné. Vnímala jsem ho tehdy jako hyperaktivního a velmi šikovného staršího pána, laskavého, vstřícného, s přehledem o silných i slabších stránkách obce zrakově postižených. Bylo to v Orlických horách, v kempu. Na týdenním pobytu se zde sešli koukaví i nekoukaví přátelé turistiky pod společným vedením Jiřího Dlouhého, jehož příjmení se nedalo zapomenout. Přecházel své svěřence nejméně o hlavu.

Viktor jednoho méně slunného dne kráčel rychlým krokem kolem kempu rozháněje se svou hůlkou snad do všech světových stran, a nezadržitelně se blížil k bazénu. Postřehla jsem to a zavolala ze všech sil: "Viktore - pozor - bazén!" Zároveň jsem přispěchala ho zadržet. "To je hloupost," pravil Viktor s přehledem. "Bazén je napravo." - "Ano," odpověděla jsem též s přehledem, "včera možná byl napravo. Jenže to jsme to spolu nacvičovali na protějším břehu, víš?"

Dnes sedíme v teple obýváku v panelákovém bytě, zatímco venku mrzne až praští. Místo - Kladno, protože Viktor je prostě Kladeňák každým coulem. Oba vzpomínáme na staré časy.

Viktore, je ti osmdesát dva let. To je pěkný kus životní cesty.

Koho jsi rád potkával nebo třeba ještě potkáváš?

"Když mi bylo pětapadesátlet, stal se mi v továrně úraz, po kterém jsem oslepl. Doma jsem měl ženu a tři děti, byl jsem hlavní živitel rodiny. Najednou byl konec. Konec řemeslu, které jsem měl rád, konec společenství správných chlapů v Poldovce, kterou jsem měl taky rád. Když jsem se po čtrnácti dnech probral z bezvědomí, vůbec jsem netušil, co se mnou bude. Jediná moje zkušenost s někým, kdo nevidí byla, že jsem občas potkával nevidomého telefonistu z Poldovky. Do té doby jsme ale spolu neměli vůbec nic společného kromě pozdravů.

To se mělo změnit, protože po ztrátě zraku jsem absolvoval rekvalifikační kurz a sám jsem se stal telefonistou. Josef Kinter, jak se můj dávný známý jmenoval, se stal mým kamarádem a zčásti i učitelem. Naučil mne spoustu praktických fíglů a možností, které mi pomohly v tomto novém řemesle uspět. Byl pro mne i určitým vzorem a nadějí, protože jsem stále vzpomínal na to, že jsem ho vždycky vnímal jako člověka s velkou hodnotou, třebaže jsem tehdy ještě viděl.

Dalším takovým mistrem svého oboru byl a zůstává Miloš Burda, nynější předseda oblastní odbočky Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých tady na Kladně. Tehdy, když jsem přišel o zrak, sám mne vyhledal a nabídl mi pomoc, jak v oboru telefonista, tak i v dalších zájmových oblastech. Vždycky to byl velký sportovec, a já, starý sokol, jsem v něm měl velkou oporu i pro mé aktivity.

Musím ale říct, že Miloš Burda nebyl jen mým osobním učitelem a kamarádem. Odjakživa, co ho znám, tak se s velkým nasazením věnoval nevidomým na Kladensku, zejména telefonistům, kteří absolvovali kurz a v tomto oboru se zaučovali. Měl vždycky dar organizovat lidi, dávat srozumitelné rady a podporovat nevidomé tam, kde se sami o sebe nedokázali postarat. Dodnes vím, že ať bych měl jakékoliv potíže, Miloš by mi pomohl je řešit. Za to si ho vážím a mám ho rád."

Zmínil jsi se o sportu, o Sokole. Byl jsi opravdu sokol se vším všudy? Měli jste heslo 'Paže tuž, vlasti služ!' Jak to bylo v praxi?

"Když jsem ještě bydlel jako mladík v Praze - Břevnově, chodil jsem poctivě a s nadšením do tamější sokolské jednoty. Nikdy nezapomenu na tehdejší moji instruktorku Miloslavu Bínovou, říkali jsme jí sestra Miluška. To ona ve mně probudila lásku k pohybu, obratnosti, i k vlastenectví. Když jsem oslepl, uvědomil jsem si, jak nevidomý člověk nutně potřebuje dobrou tělesnou kondici. Snažil jsem se v kladenské sokolovně zorganizovat malý oddíl nevidomých, kteří měli zájem o cvičení. Zpočátku to vypadalo dobře, ale brzy se ukázalo, že bez vidoucích asistentů, kteří by dávali záchranu při cvičení na nářadí a kteří by měli zrakovou kontrolu při prostných, se to neobejde. Jenže tenkrát ještě nebylo žádné dobrovolnické hnutí, nebyli asistenti a průvodci, takže z této myšlenky sešlo. Nicméně s Milošem Burdou jsme vítali každou možnost trochu ten národ nevidomých rozpohybovat.

Miloš byl také jeden z prvních lidí na Kladně, který zorganizoval kurz prostorové orientace. Mělo to takový ohlas, že jsme byli i v televizi. Dokonce jsme pro televizi zorganizovali i soukromý vánoční večírek nevidomých u nás v obýváku. Hlavním iniciátorem byl Miloš, moderovala paní Věra Galatíková. Dodnes nemůžeme s manželkou pochopit, jak se do našeho panelákového bytu vešlo tolik lidí se zrakovými problémy."

Prostorová orientace patří k tvým silným stránkám. Ta epizoda o bazénu nakonec neskončila tak špatně, že? Kde jsi se naučil chodit s holí a být tak šikovný, jak jsi?

"Rád vzpomínám na kurzy prostorové orientace vedené Pavlem Wienerem. On je také osobnost, která je pro nevidomé opravdu

pojmem. Určitě nejsem jediný, kdo by mu rád vyjádřil svoje uznání. V těch kurzech jsem se hodně naučil. Součástí mého výcviku orientace ale byly i rekondiční pobyty. Nejraději vzpomínám na Jaromíra Kavku, na Růženku Slavíkovou. Tito nadmíru obětaví a krásní lidé věnovali největší část svého života nevidomým. Nejen že šířili osvětu na každém svém kroku, ale organizovali nesčetná setkání, turistické a rekondiční pobyty, různé besedy i kulturní akce. Každý, kdo je znal, musel objektivně říct, že jejich práce pro nevidomé je nenahraditelná, třeba i proto, že mnohým nám byli důvěrníky i v osobních věcech. Oba zemřeli na rakovinu. Ta potvora se nevyhne ani těm nejlepším. S lítostí také vzpomínám na svého věrného průvodce a kamaráda Alexandra Kozlíka, který s námi jezdil v jedné partě. Také už tu není."

Na rekondicích a kurzech jsi se naučil číst a psát Braillovo písmo na tabulce i Pichtově psacím stroji. Naučil ses taky znamenitě psát na psacím stroji. Všechno ti šlo, vypadá to, že ses tyhle věci učil od dětství. Čím to, že jsi tak rychle zapadl mezi nevidomé a dokonce jsi jim celá léta iniciativně pomáhal jako lektor i ve funkci předsedy místní organizace?

"To máš tak," s úsměvem říká Viktor, "když jsem oslepl, všichni kamarádi a spolupracovníci z Poldovky se na mne, lidově řečeno, vykašlali. Nikdo za mnou nechodil, nikdo mi nic nenabídl. Opravdu, nemít svou báječnou ženu a rodinu, byl bych jako kůl v plotě. Do hospody jsem nikdy nechodil, takže mě nikdo nezval ani na pивní dýchánky. Celý můj svět mimo domov byli a jsou nevidomí a slabozrací. Mezi nimi jsem našel nejen příklady k následování, ale především kamarády a přátele, kteří mi vždycky pomohli a také dovolili, abych i já jim pomáhal."

Měl jsi a pořád máš spoustu zájmů. Přibyla k nim i vnoučata a pravnoučata. Uděláš si někdy čas na čtení? Potkala jsem tě nedávno v knihovně, takže asi čteš?

Viktor se směje: "V životě jsem toho tolik nepřečetl, jako když jsem oslepl. Knihovna Karla Emanuela Macana, časopisy Zora, Naše šance a spousta dalších vždycky byly moji přátelé. Sice jsem je nepotkával, ale mohl jsem jim jít naproti - třeba do té knihovny, kde jsi mne natrapíovala, nebo do poštovní schránky, kde na mne čekaly v podobě kazet nebo d'ubkovaných papírů. Moc rád čtu, mimo jiné i příběhy o lidech, kteří také trpí ztrátou zraku."

Někteří z těch, kteří tě uvedli do problematiky nevidomých, už nežijí. Ty ale dál jezdíš na rekondice. Nepotkal jsi v poslední době někoho, kdo by vyryl další stopu do tvého srdce?

"Ano, potkal jsem jednu paní, jmenuje se Ema. Já už jsem starý, kromě slepoty se přidružila i artróza. Ani moje manželka, která

se o mne celý život nádherně starala, není úplně zdravá. A tak mi na rekondici v roce 2010 přidělili jako průvodkyni paní Emu, bývalou zdravotní sestru. Je to velmi aktivní dáma, které určitě není ještě šedesát let. Svěřila se mi, že na jejích sítnicích dochází k progresivním změnám v důsledku makulární degenerace. Zvolila si úlohu mé průvodkyně, protože prý jsem pro ni příkladem, jak lze žít se slepotou.

No, věř mi, vyrostl jsem tou chválou aspoň o půl metru. Na stará kolena mi někdo složí takovou poklonu. Vzpomněl jsem si na dávného nevidomého telefonistu, který byl pro mne mostem mezi světem vidících a nevidících. Je zvláštní, že se ty naše osudy někdy opakují. Paní Ema, i když možná jednou bude sama potřebovat průvodce, bude určitě stejně dál pomáhat lidem v podobné situaci."

Tady se Viktor zamyšleně odmlčel. Uvědomila jsem si, že má pravdu. Každý z nás můžeme předat veslo někomu dalšímu, kdo bude řídit tu naši společnou lodičku dál. A i když nebude zrovna na háčku, může být dobrým a poctivým veslařem.

Mnohé z těch, které Viktor jmenoval, jsem sama znala nebo znám. Mohu tedy i za sebe říct, že za každého z nich jsem vděčná, každého z nich ráda potkám, bude-li příležitost. A pokud budu mít před sebou jejich stopy, půjde se mi docela dobře - třebaže s bílou holí.